

Idsjöströmmens historia

Idsjöströmmens tidiga historia är likt alla andra norrlandsälvars. Under den första delen av 1800-talet köptes skogarna upp av skogsbolagen och de strömmande vattnen byggdes ut för att tjäna som transportleder för timret ned till sågverken vid kusten. Med hjälp av dynamit sprängdes större och mindre stenblock bort för att förvandla strömmarna till raka kanaler, inramade av bommar och ledare, så att timret så lätt och så snabbt som möjligt skulle kunna nå sitt mål. Dammar byggdes för att hålla vattnet och släppa det när det var dags att låta timret gå. Det blev ett stort ingrepp i de strömmande vattendragen men på grund av den variation som skapades genom stenkistor, träväggar, bommar, ledare och dammar, blev miljön ändå tillfredsställande för fisk och insekter.

År 1968 avslutades flottningen i Gimån. Det blev mer lönande att transportera timret på de nya transportlederna – vägarna - med hjälp av lastbil. Flottledsförvaltningen som varit ansvarig för underhållet av flottlederna blev också ansvarig för att restaurera Gimån. Tyvärr, på grund av inkompetens, gjordes inga som helst försök att restaurera Gimån. (Restaurera = återställa i sitt ursprungliga skick; Svenska Akademiens Ordlista över det svenska språket). Allt Flottledsförvaltningen gjorde var att ta bort allt som var byggt av trä. Resultatet blev förödande. Nu kunde man titta ned i den gamla flottledsrännan, en tydlig mittfåra, ungefär 1/3 av strömmens bredd. Den var rak och steril, bred och grund och utan de ståndplatser, stenar, gropar, höljor och strykor, den variation som strömfisken och strömmens insekter så väl behöver. När vårfloden kom, och kulminerade i mitten av maj, rusade den snabbt igenom kanalen och vattenståndet sjönk sedan till sensommarnivå. Det fanns inga naturliga hinder som kunde hålla kvar vattnet eller få det att slingra sig mellan stenar eller stanna upp framför dem, inga grunda strykor, inga stentrösklar och inga djupa höljor för den större fisken. Lekplatserna var få, liksom skyddande platser för de nykläckta fiskynglen.

Gimån hade i stort sett tappat en tredjedel av sitt vatten. Flottledsrännan låg djupare än partierna vid sidan om. Selen och sjöarna var orörda men de värdefulla strömmarna däremellan, där strömfisken skulle hålla till under sommar –och höstmånader och där de unga fiskarna skulle tillbringa sina första veckor, var extrema slussar, torftiga och påfrestande miljöer. Där kunde varken dagsländor, nattsländor eller bäcksländor leva,

kläcka, para sig och lägga ägg. Katastrof var ett passande ord för den miljöförstörelse som ägde rum och gick under namnet Flottledsrestaurering. Under de första åren efteråt kunde man fiska flera dagar utan att se ett vak eller en fisk eller känna ett hugg.

År 1976 började en grupp entusiastiska flugfiskare i Gimåns Miljögrupp tillsammans med några bybor ett första trevande biotopvårdsarbete i Idsjöströmmen. Med hjälp av gummihandskar och timmersaxar bars och släpades stenar ut i strömmen. Ingen visste vad som skulle göras men mottot; ”det är bättre att göra någonting än ingenting alls” hyllades. Resultatet av ansträngningarna blev nästan osynligt men ett frö planterades, en början till framtiden. De första strömarbetena väckte förundran – en grupp fiskare som var intresserade av fiske - och miljövård i strömmande vatten.

Biotopvårdsarbetena fortsatte i Länsstyrelsens regi och blev en modell, inte bara för de andra strömmarna i Gimån, utan också för sterila flottledsvatten på andra platser i Jämtland och i flera norrlandsälvar. Med hjälp av en grävmaskin flyttades stenar av olika storlekar ut i strömmen och kortare och längre stentrösklar byggdes för att höja vattenståndet och bromsa upp vattnet. Mängden vatten ökade i strömmen. Antalet ståndplatser ökade och harren och öringen fick skydd från såväl strömmen som från naturliga predatorer. Genom de nya variationsrika bottnarna fick nymfer och larver större ytor att leva på. Dagsländor, nattsländor och bäcksländor kläckte och lade ägg som aldrig tidigare efter flottningens upphörande. Mellan åren 1986 – 1988 biotopvårdades alla strömmar i Gimån genom Länsstyrelsens försorg.

I Idsjöströmmen var förutsättningarna för ett bra fiske lovande. Tyvärr var fisket inte alls bra och det blev inte heller bättre. Det var inte svårt att förstå varför. Fisketrycket var för hårt och värre var de regler som gällde. Minimimåttet för harr och öring var 25 cm, och ingen fångstbegränsning fanns. Det som kunde tas med mask, drag och fluga togs upp. Få fiskar sattes tillbaka. Det var inte många fiskar som blev så stora att de hann leka en första gång. Den gamla norrländska filosofin gällde fortfarande; om jag inte tar den här fisken så tar någon annan den och då är det lika bra att jag tar den. Under mina år som lärare hade jag långa sommarlov med många fiskedagar i Idsjöströmmen. Då kunde jag se effekterna av biotopvården och studera fiskens vanor och insektslivet i och omkring strömmen. Det var lätt att förstå varför inte fisket blev bättre. Alltför många fiskar togs

upp. Fiskebeståndet fick aldrig den chans det behövde för att hämta sig, att bli ett kapital så stort att man kunde börja plocka ut räntan.

I december år 1988 fick jag det mest överraskande erbjudande som jag någonsin kunnat tänka mig; Gimdalens Fiskevårdsområde erbjöd mig att arrendera Idsjöströmmen. Jag fick en chans att uppfylla en av mina drömmar, att skapa ett förstklassiskt fiskevatten som skulle kunna mäta sig med de bästa strömmarna i resten av världen. När den första entusiasmen hade lagt sig tornade problemen upp sig. Jag måste höja fiskekortspriserna, minimimåtten, införa fångstbegränsningar, och tillåta flugfiske bara. De bybor som fiskat i strömmen under många år skulle förmodligen inte kunna fiska där mera. Jag ensam skulle bära ansvaret för strömmen, marknadsföra den och betala arrendeavgiften. Svårigheterna växte och blev större än möjligheterna men efter en tid av intensivt tänkande och planerande insåg jag att jag hade fått mitt livs chans och att den inte skulle komma tillbaka. Efter ett stormöte vintern 1989 med många intresserade åhörare på Kullagården, styrelsens erbjudande till mig hade överklagats, hade jag fortfarande mitt kontrakt även om åren hade reducerats.

Jag startade mitt arbete med att göra Idsjöströmmen till ett av Sveriges, Europas och världens bästa harrvatten. Med min erfarenhet från fiske utomlands, från Idsjöströmmen, från artiklar och böcker, var verktygen självskrivna; Idsjöströmmen skulle bli en flugfiskeström och fisket skulle bli catch and release. Jag insåg att jag måste starta mjukt. Det var för tidigt för den skandinaviske flugfiskaren med en No Kill situation. Catch and release med ett begränsat uttag var bättre. Jag höjde minimimåttet till 35 cm och tillät tre fiskar att tas upp per dag och fiskare. Jag begränsade också antalet fiskare per dag till 10 stycken. När jag sålde fiskekortet för 70:- och informerade om mina planer för Idsjöströmmens framtid så rekommenderade jag varje fiskare att sätta tillbaka all fisk även över minimimåttet 35 cm. Till min förvåning och glädje hörsammade de flesta fiskare mina önskemål.

Efter tre år började jag se att harren blivit större och ökat i antal. Uppmuntrad av det positiva resultatet höjde jag minimimåttet till 40 cm och tillät endast en fisk att tas upp per dag och fiskare ”om det var nödvändigt”. Samtidigt höjde jag fiskekortspriset. Antalet flugfiskare i Idsjöströmmen ökade stadigt i takt med att harren ökade, fisket blev dyrare,

minimimåttet höjdes och antalet fiskar som fick tas upp minskade. Fler och fler fiskare satte tillbaka fler och fler fiskar över minimimåttet till min glädje och förtjusning. De positiva och entusiastiska flugfiskare som besökt Idsjöströmmen har verkligen bidragit till utvecklingen av det förnämliga harrvatten som det är i dag. År 1992 tilldelades jag amerikanska Federation of Fly Fishers miljöpris för ” Speciella åtgärder som lett fram till skyddet och bevarandet av sportfiskets möjligheter”.

År 1995 höjde jag minimimåttet till 45 cm och tillät varje flugfiskare att ta upp en fisk, inte per dag, utan under den period som han eller hon fiskade i Idsjöströmmen. Återigen blev årets bokslut bättre än året före. Två stycken harrar, 57 cm och 16 stycken mellan 50-55 cm hade tagits och satts tillbaka. En och annan av de stora berömda Gimåöringarna togs också. Alla tiders rekord i Idsjöströmmen sattes av Sven Ringvall med en praktöring på 5.1 kg, 78 cm lång.

Biotopvårdsarbeten utfördes år 1995, 1998 och 2002 tillsammans med Gimdalens Fiskevårdsområde, Lasse Bergvall på Länsstyrelsen i Jämtland och den oerhört skicklige Lars ” Å-designer” Häggström med sin grävmaskin. Återigen förbättrades miljön för harr, öring och insekter och Idsjöströmmen såg naturligare ut än någonsin.

Idsjöströmmen har sedan flottledsrensningens dagar fått ett helt annorlunda utseende. Antalet ståndplatser har ökat i strömmen, likaväl som normalvattenståndet genom biotopvårdsåtgärderna. Insektslivet har kommit tillbaka till den nivå det hade under flottningens dagar och harren är större än någonsin genom att all fisk sätts tillbaka och nästan all fisk satts tillbaka under 16 år.

Den atmosfär som möter flugfiskaren från Sverige och resten av världen är avstressad, behaglig, vänlig, stimulerande och mycket spännande. Man bjuder varandra på flugmönster och fisketips, umgås vid vattnet och kaffelden och man träffar andra fiskare som blir vänner för livet.